

De treiler stortte zich in de woedende golven van de donkere, razende zee als een log beest dat wanhopig probeerde zich los te werken uit een ondoordringbaar moeras. De golven rezen tot duizelingwekkende hoogte en beukten tegen de romp met de kracht van vele tonnen water. Het witte schuim dat afstak tegen de nachtelijke hemel plensde omlaag het dek over, gedreven door de nachtwind. Overal weerklonken de geluiden van gefolterd materiaal, hout dat tegen hout geperst werd, touwen die gewrongen en gerekt werden tot ze bijna braken. Het beest was stervende.

Twee abrupte explosies klonken uit boven de geluiden van de zee en de wind en de foltering van het vaartuig. Ze kwamen uit de vaag verlichte hut die daalde en steeg met de romp waarvan hij deel uitmaakte. Een man wankelde uit de deur naar buiten, greep de reling vast met zijn ene hand en hield de andere voor zijn maag.

Een tweede man liep hem na, behoedzaam in zijn achtervolging maar met gewelddadige bedoelingen. Hij bleef staan en zocht houvast in de opening van de hut; hij hief een revolver op en vuurde nog eens. En nog eens.

De man aan de reling greep met beide handen naar zijn hoofd en hij boog naar achteren onder de inslag van de vierde kogel. De voorstevan van de treiler dook plotseling het dal in tussen twee enorme golven en de beweging tilde de man omhoog. Hij wrong zich naar links, niet in staat zijn handen los te maken van zijn hoofd. Het schip werd omhoog gestuwd, voorstevan en middenschip meer uit het water dan erin, en slingerde de figuur in de deuropening terug in de hut, terwijl hij een vijfde schot in het wild afvuurde. De gewonde man schreeuwde, terwijl zijn handen nu razend in het rond tastten naar wat ze maar konden grijpen en zijn ogen verblind werden door het bloed en het overal rondvliegende schuim van de zee. Er was niets waaraan hij houvast kon krijgen en daarom greep hij in het luchtledige; hij zakte door zijn knieën terwijl zijn lichaam voorover sloeg. Het schip slingerde heftig naar de lizzijde en de man wiens schedel was opengereten sloeg overboord in de razende duisternis beneden.

Hij voelde zich omgeven door het koude water, het slokte hem op en zoog hem omlaag en slingerde hem in het rond, stuwde hem toen weer naar het oppervlak – slechts voldoende voor een enkele, hijgende ademtocht. Een snakkende hap adem en hij was weer onder water.

Hitte was er ook, een vreemde, vochtige hitte aan zijn slaap die door het ijsskoude water heen brandde, dat hem bleef opslokken, een vuur waar geen vuur kon branden. Er was ook ijs; een ijzig kloppen in zijn maag en zijn benen en zijn borst, dat vreemd werd verwarmd door de koude zee die hem omringde. Hij voelde die dingen en was zich bewust van zijn eigen paniek tijdens dat voelen. Hij kon zijn eigen lichaam zien

draaien en kronkelen, zijn armen en benen razend zien vechten tegen de zuiging van de draaikolk. Hij kon voelen, denken, zien, was zich bewust van paniek en worstelde – en toch heerste er een vreemde rust. Het was de kalmte van de toeschouwer, de niet-betrokken toeschouwer die buiten de gebeurtenissen stond, die wist dat ze zich afspeelden maar er niet echt mee te maken had.

Toen maakte een ander soort paniek zich van hem meester, flitsend door de hitte en het ijs en de erkenning van het niet betrokken zijn. Hij kon zich niet overgeven aan de rust. Nog niet! Het kon nu elk moment gebeuren. Hij wist niet zeker wat het was maar het zóú gebeuren. Hij moet erbij zijn!

Hij trapte verbeter, klauwde zich langs drukkende watermuren omhoog met barstende longen. Hij kwam aan het oppervlak, spartelde om boven op de donkere golven te blijven. Omhoog! Omhóóg!

Een monsterachtig grote golf die aan kwam rollen hielp hem; hij lag op de kruin, omgeven door schuimplekken en duisternis. Niéts. Keer je om! Omkeren!

Het gebeurde. De explosie was alles omvattend; hij kon hem horen door het spatten van het water en door de wind heen. Het zien en het horen maakten op een of andere manier de rust voor hem toegankelijk. De hemel werd verlicht als een vurig diadeem en binnen die kroon van vuur werden grote en kleine voorwerpen van allerlei vorm naar de duisternis aan de rand geblazen.

Hij had gewonnen. Wat het dan ook was, hij had gewonnen.

Plotseling tuimelde hij weer omlaag in een afgrond. Hij kon voelen hoe het aanstormende water over zijn schouders sloeg, het withete vuur aan zijn slapen koelde, de ijsskoude inkervingen in zijn maag en benen verwarmde en...

Zijn bórst. Zijn borst deed hem helse pijn! Er was iets tegen hem aan geslagen – een verpletterende klap, even plotseling als ondraaglijk. Daar gebeurde het weer! Laat me met rust. Laat me in vrede.

En nog eens!

En hij klauwde opnieuw en trapte opnieuw... tot hij het voelde. Een dik, olie-achtig ding dat zich enkel bewoog met het golven van de zee. Hij kon niet uitmaken wat het was, maar het was er en hij kon het voelen, vasthouden.

Klem je vast! Het zal je naar de rust brengen. Naar de stilte van de duisternis... en de rust.

De stralen van de juist opgekomen zon doorbraken de nevel aan de oostelijke hemel en deden het kalme water van de Middellandse Zee glinsteren. De schipper van de kleine vissersboot zat op de verschansing van de achtersteven een Gauloise te roken, met bloeddorlopen ogen en rode striemen in zijn handen waar het touw doorheen geschroeid was, dankbaar bij het zien van de kalme zee. Hij keek naar het open stuurhuis; zijn jongste broer gaf langzaam wat meer gas om beter op te schie-

ten en het enige andere bemanningslid keek een meter of zo van hem af een net na. Ze lachten ergens over en dat was goed; afgelopen nacht was er niets te lachen geweest. Waar was die storm vandaan gekomen? De weerberichten uit Marseille hadden er niets over gezegd; als dat zo was zou hij in de beschutting van de kustlijn zijn gebleven. Hij wilde bij het aanbreken van de dag de visgronden bereiken op tachtig kilometer ten zuiden van Le Seyne-sur-mer, maar niet ten koste van dure reparaties en wat voor reparaties waren nu tegenwoordig niet duur?

Of ten koste van zijn leven en daaraan had de afgelopen nacht hem duidelijk herinnerd.

‘Tu es fatigué, mon frère!’ riep zijn broer grijnzend tegen hem. *‘Vas te coucher! Je suis très capable!’*

‘Ja, dat ben je,’ antwoordde hij. Hij gooide zijn sigaret overboord en liet zich op een stapel netten op het dek glijden. ‘Een beetje slaap kan geen kwaad.’

Het was goed om een broer aan het roer te hebben. De stuurman op een familieboot moest altijd een familielid zijn, die keek beter uit. Zelfs een broer die sprak met de gladde tong van een belezen man in vergelijking met zijn ruwe taal. Krankzinnig! Eén jaar op de universiteit en daar wilde zijn broer een *compagnie* beginnen. Met een enkele boot die al vele jaren geleden betere dagen had gekend. Krankzinnig. Wat had hij afgelopen nacht aan zijn boeken gehad? Toen zijn *compagnie* op het punt stond te kapseizen?

Hij sloot zijn ogen en bette zijn handen in het heen en weer klotsende water op het dek. Het zout van de zee zou goed zijn voor de striemen van het touwwerk. Striemen die hij had opgelopen bij het vastzetten van uitrustingsstukken die in de storm niet op hun plaats wilden blijven.

‘Kijk! Daarginds!’

Het was zijn broer; er kwam kennelijk niet veel van slapen door die scherpe ogen in de familie.

‘Wat is het?’ schreeuwde hij.

‘Aan bakboord vooruit! Er ligt een man in het water! Hij houdt zich aan iets vast! Een stuk drijfhout, een plank of zoiets.’

De schipper nam het roer over en manoeuvreerde de boot naar de rechterkant van de gestalte in het water, terwijl hij gas terugnam om minder kielzog te maken. De man zag eruit alsof de minste beweging hem van het stuk hout zou doen glijden waaraan hij zich vastklampte: zijn handen waren wit en klauwden zich om de rand heen maar de rest van zijn lichaam hing slap, zo slap als van een man die helemaal verdronken is, die deze wereld heeft verlaten.

‘Leg een strop in de lijnen!’ schreeuwde de schipper tegen zijn broer en het bemanningslid. ‘Laat ze onder water om zijn benen glijden. Kalm aan! Schuif ze omhoog tot aan zijn middel. Zachtjes trekken.’

‘Zijn vingers laten de plank niet los!’

‘Buk je maar! Trek ze los! Het kan best lijkstijfheid zijn.’

‘Nee. Hij leeft nog... nog maar net, geloof ik. Zijn lippen bewegen, maar ik hoor niks. Zijn ogen ook maar ik betwijfel of hij ons ziet.’

‘De vingers zijn los!’

‘Trek hem omhoog. Grijp zijn schouders vast en haal hem binnen. Kalm aan!’

‘Moeder Maria, moet je zijn hoofd zien!’ schreeuwde het bemanningslid. ‘Het ligt helemaal open.’

‘Hij moet er in de storm mee tegen de plank zijn gebeukt,’ zei de broer.

‘Nee,’ sprak de schipper hem tegen terwijl hij naar de wond staaarde. ‘Het is een gladde snee, net als van een scheermes. Komt van een kogel; hij is neergeschoten.’

‘Hoe kun je dat nou weten?’

‘Op meer dan één plek,’ voegde de schipper eraan toe terwijl hij zijn ogen liet dwalen over het lichaam. ‘We gaan naar Ile de Port Noir, dat is het dichtstbijzijnde eiland. Er is daar een dokter aan de waterkant.’

‘Die Engelsman?’

‘Hij houdt praktijk.’

‘Als hij kan,’ zei de broer van de schipper. ‘Als de wijn het toelaat. Hij heeft meer succes met de dieren van zijn patiënten dan met zijn patiënten zelf.’

‘Dat doet er niet toe. Deze hier is een lijk tegen de tijd dat we aankomen. Mocht hij nog leven dan stuur ik hem een rekening voor de extra benzine en alles wat we mislopen aan vangst. Pak de verbandtrommel. We zullen zijn hoofd zo goed en zo kwaad als ’t gaat verbinden.’

‘Moet je zien!’ riep het bemanningslid. ‘Moet je zijn ogen zien.’

‘Wat is daarmee?’ vroeg de broer.

‘Net waren ze grijs – zo grijs als staalkabel. Nu zijn ze blauw!’

‘De zon is helderder,’ zei de schipper schouder ophalend. ‘Of je kunt er zelf niet goed door kijken. Het doet er niet toe, in het graf bestaan toch geen kleuren meer.’

Het bij tijd en wijlen opklinkende getoeter van de vissersboten vermengde zich met het onophoudelijk gekrijs van de zeemeeuwen; samen vormden ze de overheersende geluiden van de waterkant. Het was laat in de middag, de zon hing als een vuurbal in het westen, de atmosfeer was kalm en te vochtig, te warm. Boven de pieren en tegenover de haven lag een keienstraatje en verschillende groezelige huizen, waartussen te lang gras opschoot uit uitgedroogde aarde en zand. Slordig ingegraven stutten ondersteunden de restanten van de veranda’s, wat opgelapt, open latwerk en afbrokkelend stucwerk. Enkele tientallen jaren geleden hadden de huizen betere dagen gekend toen de bewoners ten onrechte meenden dat Ile de Port Noir ook een van de toeristenoorden zou worden langs de Middellandse Zee. Daar kwam niets van.

Vanaf alle huizen liepen er paadjes naar de straat maar het laatste huis in het rijtje had een pad dat duidelijk meer was platgetrapt dan de

andere. Het behoorde aan een Engelsman die acht jaar eerder naar Port Noir was gekomen, onder omstandigheden die niemand kon of wilde begrijpen: hij was dokter en de waterkant had een dokter nodig. Haken, naalden en messen waren zowel middelen van bestaan als instrumenten om iemand buiten spel te zetten. Als je *le docteur* op een goede dag trof waren de hechtingen niet zo slecht. Van de andere kant, als de stank van wijn of whisky te uitgesproken was, dan liep je risico.

Tant pis! Hij was beter dan helemaal niemand.

Maar vandaag niet. Niemand maakte vandaag gebruik van zijn paadje. Het was zondag en iedereen wist dat de dokter elke zaterdagavond straalbezopen was in het dorp en zijn avond afsloot met de eerste de beste hoer die hij tegenkwam. Al was het natuurlijk wel zo dat de dokter de afgelopen paar zaterdagdagen zijn gewoonte had gewijzigd; men zag hem niet meer in het dorp. Maar zo drastisch veranderde iets nu ook weer niet, er werden regelmatig flessen Schotse whisky bij de dokter thuisbezorgd. Hij bleef gewoon thuis; dat had hij gedaan sinds de vissersboot uit La Ciotat was binnengelopen met de onbekende man, die meer lijk was geweest dan man.

Dr. Geoffrey Washburn werd met een schok wakker. Zijn kin rustte op zijn sleutelbeen, zodat zijn adem doordrong in zijn neusgaten; geen aangename geur. Hij knipperde met zijn ogen, oriënteerde zich en keek naar de openstaande slaapkamerdeur. Was zijn dutje onderbroken door een nieuwe, onsamenvangende monoloog van zijn patiënt? Nee, er was niets te horen. Zelfs de meeuwen buiten waren gelukkig rustig. Het was heiligendag voor Ile de Port Noir en er liepen geen boten binnen om de vogels te lokken met hun vangsten.

Washburn keek naar het lege glas en de half lege fles whisky op de tafel naast zijn stoel. Hij ging erop vooruit. Op een normale zondag zouden beide nu leeg zijn geweest en zou de Scotch de pijn van de vorige avond hebben weggewenteld. Hij glimlachte bij zichzelf en zegende weer eens een oudere zuster in Coventry die de Scotch mogelijk maakte door haar maandelijks toelage. Het was een goeie meid, die Bess, en de hemel wist dat ze hem heel wat meer kon sturen dan ze deed, maar hij was haar dankbaar dat ze dit tenminste stuurde. En op een goede dag zou ze ermee stoppen, het geld zou ophouden te komen en dan moest de vergetelheid worden gezocht met de goedkoopste wijn tot er helemaal geen pijn meer was. Nooit meer.

Hij was vertrouwd geworden met die mogelijkheid in de toekomst... tot drie weken en vijf dagen geleden toen de half dode vreemdeling uit zee was opgehaald en bij zijn deur was afgeleverd door visserslui die liever anoniem wilden blijven. Ze bewezen een daad van barmhartigheid, ze wilden niet betrokken raken. God zou het wel begrijpen; de man was neergeschoten.

Wat de vissers niet wisten was dat er heel wat meer was binnengedrongen in het lichaam van de man dan kogels. Ook in zijn geest.

De dokter duwde zijn uitgemergelde lijf uit de stoel omhoog en liep met onzekere passen naar het raam dat uitzag over de haven. Hij liet de jaloezie zakken, sloot zijn ogen tegen de zon en gluurde toen tussen de latten door om te kijken wat er op straat beneden gebeurde, speciaal wat er zo kletterde. Het was een paard en kar, een vissersfamilie die een zondagsritje maakte. Zoiets zag je toch, verdomme, alleen maar hier. En toen dacht hij terug aan de rijtuigen en de piekfijn opgetuigde ruinen die vol toeristen tijdens de zomermaanden hun weg zochten door het Regents Park in Londen; hij lachte hardop om de vergelijking. Maar dat lachen duurde slechts kort en werd drie weken geleden vervangen door iets ondenkbaars. Hij had alle hoop opgegeven Engeland nog ooit terug te zien. Nu was er kans dat dat anders zou gaan. De vreemdeling kon er iets aan veranderen.

Tenzij zijn prognose fout was kon het elke dag gebeuren, elk uur of elke minuut. De wonden in de benen, maag en borst waren diep en ernstig, hadden heel goed dodelijk kunnen zijn als de kogels niet waren blijven zitten waar ze terecht waren gekomen, ontsmet en voortdurend gereinigd door de zee. Het was lang niet zo gevaarlijk als het had kunnen zijn om ze eruit te halen want het weefsel was geprepareerd, zacht geworden, gesteriliseerd en klaar voor een directe ingreep. De schedelwond vormde een echt probleem; de penetratie was niet alleen onderhuids maar kennelijk waren de bindweefsels in de buurt van de thalamus en de hippocampus erdoor gekneusd. Als de kogel maar millimeters naar links of rechts zou zijn binnengedrongen dan zouden die vitale delen zijn opgehouden te functioneren; ze waren niet beschadigd en Washburn had een besluit genomen. Hij bleef zesendertig uur van de fles af, terwijl hij zoveel zetmeel at en water dronk als menselijkerwijs maar mogelijk was. Toen had hij het delicaatste karwei verricht sinds zijn ontslag uit het MacCleans Hospital in Londen. Millimeter bij doodsbenauwde millimeter had hij de weefselgebieden met een kwastje schoongemaakt, toen de huid over de schedelwond heengetrokken en gehecht, in de wetenschap dat het kleinste foutje met kwastje, naald of klamp de dood van de patiënt zou veroorzaken.

Er waren vele redenen waarom hij niet wilde dat die onbekende patiënt zou sterven. Maar één speciale reden was er.

Toen het voorbij was en de levenstekenen constant waren gebleven keerde dokter Geoffrey Washburn terug naar zijn chemisch en psychologisch aanhangsel. Zijn fles. Hij had zich bedronken en hij was dronken gebleven maar hij was niet te ver gegaan. Hij wist al die tijd precies waar hij was en wat hij deed. Hij was er beslist op vooruit gegaan.

Het kon nu elke dag, elk uur misschien gebeuren. De blik van de vreemdeling zou zich bewust op iets richten en zijn lippen zouden verstaanbare woorden spreken.

Het zou zelfs elk moment kunnen gebeuren.

De woorden kwamen het eerst. Ze dreven door de kamer toen het eer-

ste ochtendbriesje vanuit zee de lucht verkoelde.

‘Wie is daar? Wie is er in deze kamer?’

Washburn ging rechtop zitten in zijn krib, zwaaide zachtjes zijn benen over de rand en ging langzaam staan. Het was belangrijk om geen wangeluid te maken, geen onverwacht gerucht of fysieke beweging die de patiënt kon doen schrikken zodat hij een psychologische regressie kreeg. De volgende paar minuten zouden even delicaat zijn als de chirurgische ingreep die hij had gedaan; de dokter in hem was op dit moment voorbereid.

‘Een vriend,’ zei hij zacht.

‘Vriend?’

‘U spreekt Engels. Dat dacht ik al. Amerikaan of Canadees vermoedde ik. Het werk aan uw gebit kwam niet uit Engeland of uit Parijs. Hoe voelt u zich?’

‘Ik weet het niet zeker.’

‘Het zal wel even duren. Voelt u behoefte u te ontlasten?’

‘Wat?’

‘Moet je schijten, kerel? Daar is die pan voor naast u. De witte aan uw linkerkant. Als we natuurlijk op tijd zijn.’

‘Het spijt me.’

‘Hoeft niet. Een volkomen normale functie. Ik ben dokter, uw dokter. Mijn naam is Geoffrey Washburn. Hoe heet u?’

‘Wat?’

‘Ik vroeg hoe u heette.’

De vreemdeling bewoog zijn hoofd en staarde naar de witte muur waar strepen van het ochtendlicht overheen liepen. Toen keerde hij zich weer om met zijn blauwe ogen op de dokter gericht.

‘Ik weet het niet.’

‘O, mijn god.’